

Od 27. julija do 2. avgusta 2019

Rasti turističnih prenočitev ne sledi tudi rast dodane vrednosti v turizmu

V prvem polletju se je po začasnih podatkih število prenočitev turistov v Sloveniji povečalo za 4,3 %, od tega je bilo predvsem več tujih gostov (6,1 %), medtem ko so domači v večji meri raziskovali tuje kraje (domače prenočitve: +0,5 %). Izstopalo je predvsem povečanje pri Nemcih (+12 %), ki so se zavihteli na drugo mesto po pomenu, tesno za italijanskimi gosti. Pregled po razdelitvi teh turistov po vrstah turističnih občin in nastanitvenih obratih pa pokaže manj svetlo sliko. Povečale so se predvsem prenočitve v gorskih občinah (+7,5 %) in v Ljubljani (+9,0 %), kjer je turistični izplen precej nižji (krajši čas bivanja, plačilo parkirišča, kočje, vinjete, nekaj toplih obrokov in napitkov ter sladoleda) kot denimo v zdraviliških občinah (+1,3 %) ali pa obmorskih (+2,2 %). V hotelih (polovica vseh prenočitev) so se prenočitve povečale le za 1,2 %, v zasebnih sobah in apartmajih pa kar za tretjino, v kampih za desetino. Po prvih ocenah Banke Slovenije so se prihodki od tujkega turizma v prvih petih mesecih povečali za 4,3 % na 926 mio EUR.

Teden centralnih bančnikov za nami

Zadnji teden je bil zelo naporen za centralne bankirje, ki so bili vsi po vrsti (Japonska, ZDA, Združeno kraljestvo) soočeni s pritiski politike, javnega mnenja (pričakovanja finančnikov v poslovnih časopisih), kot tudi kar nekaj šibkih podatkov iz gospodarstva, ki so upravičili ohranjanje politike poceni denarja. Njihove odločitve ne bodo bistveno pospešile gospodarsko rast, ker za to tudi nimajo orodij (ima jih pretežno država), nakazale pa so, da imajo voljo in omejeno zmožnost, da podpirajo subjekte (predvsem podjetja, gospodinjstva, državo kot tudi banke) v primeru hujšega razpleta pri katerem od tveganj, s katerimi se soočajo njihova gospodarstva. Ta naravnost vsaj podpira odločitve pri novih investicijah, saj so tako investitorji lahko bolj prepričani, da bo vsaj likvidnost ostala visoka in cena denarja nizka, kljub morebitnem začasnem izpadu povpraševanja, ki bi ga lahko povzročili ukrepi trgovinske vojne, brexit brez dogovora ali geopolitične napetosti v horumuški ožini.

Prvo znižanje obrestne mere v ZDA po desetletju

Britanski odbor za monetarno politiko je soglasno obdržal obrestno mero pri 0,75 %, pri čemer bodo vrednost kupljenih obveznic obdržali. Potrdili so ugotovitvam, da je BDP volatilen zaradi velikih sprememb v zalogah, ki nastajajo zaradi obnašanja podjetij zaradi neznank o brexitu. Kljub temu so britanski potrošniki še vedno zapravljeni, junijska inflacija pa se je okrepila na 2 %, zaposlenih primanjkuje ter plače rastejo. V primeru brexita z dogovorom Bank of England vidi možnost dviga cen tudi na 2,4 %, kar bi spremljal tudi dvig obrestnih mer. V ZDA je odbor FED za monetarne odločitve pričakovano znižal centralno obrestno mero za četrtno odstotne točke (na 2 do 2,25 %), kar je prvo znižanje po desetih letih in pol. Podobno kot v Združenem kraljestvu je ameriško domače povpraševanje ostalo izjemno močno, kar so pokazali petkovi (26. 7.) podatki o gospodarski rasti v drugem četrtletju. Zaradi zmanjšanja industrijske proizvodnje v zadnjega pol leta, znižanja izvoza in padca investicij v zadnjem četrtletju pa so vseeno sprejeli odločitev, da se odločijo za ta korak.

Japonci kmalu v dvig prometnega davka

Japonska centralna banka je v svoji javni objavi najbolj izpostavila znižanje mednarodne trgovine, tudi v segmentu IT proizvodov, ki so za japonska podjetja zelo pomembni. Domače investicije in povpraševanje japonskih gospodinjstev ostajata močna, tudi prilivi od turizma se precej krepijo. V letošnjem letu pričakujejo 0,7-odstotno gospodarsko rast. S 1. oktobrom naj bi zvišali prometni davek s 8 na 10 %. Premier Abe je sicer javno objavil, da bodo počakali z uvedbo le v primeru ponovitve dogodka, ki bi bil primerljiv z Lehman Brothers. Ta ukrep je potreben, da se bo javni primanjkljaj znižal na 3,7 % BDP. Pri tem seveda obstaja nevarnost, da se rast domače potrošnje nekoliko zniža, kar ne pomeni izboljšanja razmerja med javnim dolgom in BDP na srednji ali dolgi rok. Javni dolg znaša več kot 2,5-kratnik japonskega BDP, upošteva zasebni dolg (podjetij in gospodinjstev) celo 4,5-kratnik. Visok dolg pri domačih subjektih pomeni, da morajo kljub nizkim obrestnim meram ti subjekti velik del svojega presežka nameniti za servisiranje obresti, manj pa ostane za investicije. Kljub temu ni realno pričakovati, da bo Japonska kdaj prenehala servirati svoj javni dolg (t.i. *default*), saj so večinski lastniki državnih obveznic Japonci. Ob morebitnem dvigu nezaupanja med mednarodnimi vlagatelji pa lahko centralna banka preprosto poveča nakupe državnih obveznic kot to počne že sedaj. »Žrtve« teh operacij so domači varčevalci (podjetja in gospodinjstva s presežki, pokojninski skladi in zavarovalnice), ki pa realno vseeno ne izgubljajo tako veliko, saj je domača inflacija pod 1 % (0,7 % v juniju 2019). 10-letna japonska državna obveznica prinaša kupcu -0,17 % letni donos, kar je več kot švicarska (-0,8 %) ali nemška (-0,48 %), medtem ko ameriška prinaša 1,88 %. Julijska inflacija v območju evra je upadla le na 1,1 %, medtem ko se je rast BDP v drugem četrtletju upočasnila na 1,1 % (podatki o slovenski rasti BDP v drugem četrtletju bodo sicer razkriti šele konec avgusta). Ti podatki odpirajo pristo pot ECB, da 12. septembra, na naslednjem zasedanju sveta ECB, sprejme dodatne ukrepe za znižanje obrestnih mer.

Nemški NE podpora v Perzijskem zalivu nevaren

Nemčija je v sredo zavrnila sodelovanje pri ameriškem predlogu o varovanju plovbe komercialnega ladjevja v hormuški ožini, vendar bi potencialno lahko pri tem sodelovala v skupni evropski skupini, v kolikor bi ta nastala. Podobno se je odločila tudi Španija. Ne glede na to, kaj si pri tem mislimo, navedena odločitev ponovno vzpostavlja celotno EU in Nemčijo pritiskom trgovinske vojne. Precej verjetno je lahko EU deležna novih groženj v obliki carin na izdelke, ki pretežno potujejo iz Nemčije in Španije v ZDA. Ameriški predsednik je v petek že napovedal uvedbo 10-odstotnih carin na dodatnih 300 mrd USD kitajskega izvoza v ZDA s 1. septembrom 2019, ki bi se kasneje lahko dvignile na 25 %. Seveda se lahko o tem še premisli. Uvoz kmetijskih izdelkov na Kitajsko se ni dovolj povečal, ameriška stran tudi ni zadovoljna z napredkom pri pogajanjih, prav tako pa Kitajski ni uspelo omejiti izvoza fentanila v ZDA. Fentanil je sicer sintetična droga, ki je 80 do 100-krat močnejša od morfija ter se uporablja pri zdravljenju rakavih bolnikov, lahko pa je tudi predmet zlorab uživalcev mamil (mešan s heioinom). V ZDA sintetični opiodi prispevajo k 27 tisočim smrtnim primerom letno, zato je ameriški globalni boj proti drogam in zasvojenosti njihov nacionalni interes. Ameriški uporabniki sicer fentanil najpogosteje naročajo preko pošte od kitajskih nelegalnih proizvajalcev.

Dogodki v naslednjem tednu: BDP na Japonskem in v Združenem kraljestvu

V ponedeljek, 5. avgusta, bodo objavljeni podatki o ameriškem indeksu ISM (nabavni menedžerji izven industrije). V torek, 6. avgusta, bo razkrita dinamika o tovarniških naročilih v Nemčiji, dan kasneje pa o industrijski proizvodnji. V četrtek, 8. avgusta, bodo na Japonskem razkrili podatke o gibanju BDP v drugem četrtletju, v Združenem kraljestvu pa dan kasneje. Ključni podatki o Sloveniji bodo razkriti v petek, 9. avgusta, ko bo objavljena ocena junijske industrijske proizvodnje in izvoza.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi

Napoved 1: 80-odstotna verjetnost za uvedbo ameriških carin na evropske izdelke do konca 2019 (**nespremenjeno**).

Napoved 2: 80-odstotna verjetnost za rast slovenske industrijske proizvodnje v predelovalnih dejavnostih v prvem polletju 2019 med 4,3 in 4,7 % (**NOVO**).

Napoved 3: 70-odstotna verjetnost za medletno rast cen v 2019 v Sloveniji med 1,9 in 2,0 % (**NOVO**).